

**СТАНДАРТИ
ПРАВ ЛЮДИНИ
В ПРАКТИЦІ АДВОКАТІВ
ТА СУДДІВ**

**ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КУРСУ
«СТАНДАРТИ ПРАВ ЛЮДИНИ У ПРАКТИЦІ АДВОКАТІВ ТА СУДДІВ»**

ЗМІСТ

- I. Цільова аудиторія
- II. Цілі курсу
- III. Очікувані результати
- IV. Модулі курсу: зміст і тривалість
- V. Формат роботи у курсі
- VI. Система оцінювання результатів навчання
- VII. Дипломи/сертифікати за результатами навчання

I. ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ (УЧАСНИКИ)

- практикуючі адвокати;
- судді.

II. ЦІЛІ КУРСУ

- *Інформаційно-теоретична* - надати загальну інформацію про поняття прав людини, міжнародні механізми захисту прав, європейську систему захисту прав людини, включно з інформацією про категорії прав, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основних свобод (далі - Конвенція), підходи Європейського Суду з прав людини (далі - Європейський Суд) до тлумачення і застосування Конвенції, а також поглиблені знання про стандарти окремих прав, гарантованих Конвенцією.
- *Практико-орієнтована* - сприяти набуттю учасниками навичок і умінь (таких як аналіз постанов і рішень Європейського Суду, вміння застосовувати отримані знання для аналізу фактичних обставин конкретних справ і формулювання правової позиції у справі), що дозволяють ефективно застосовувати отримані знання при здійсненні захисту прав клієнтів або здійсненні правосуддя на національному рівні;
- *Ціннісна* – сприяти зміцненню ціннісних установок, що стосуються поваги до гідності людини, її прав і свобод.

III. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

По завершенню курсу учасники зможуть продемонструвати:

Знання/розуміння

- Розуміння прав людини і відповідних їм обов'язків держави;
- Знання джерел міжнародного права прав людини;
- Уявлення про міжнародні механізми захисту прав людини;
- Розуміння місця європейської системи захисту прав людини серед універсальних і регіональних систем захисту прав людини;
- Розуміння структури Європейського Суду, різних видів рішень, прийнятих Європейським Судом;
- Розуміння основних підходів Європейського Суду до тлумачення і застосування Конвенції;
- Поглиблені знання про стандарти наступних прав, гарантованих Конвенцією: право не бути підданим тортурам і нелюдському поводженню, право на свободу та особисту недоторканність, право на справедливий судовий розгляд, право на повагу до приватного і сімейного життя, право на безперешкодне володіння майном;
- Розуміння принципів і механізмів застосування міжнародних стандартів прав людини на національному рівні.

Вміння/навички

- Уміння аналізувати обставини справи з точки зору критеріїв прийнятності та стандартів прав, передбачених Конвенцією;

- Уміння встановлювати релевантні факти і обґрунтовувати наявність порушень;
- Навичка формулювання правової позиції у справі в національних судах з точки зору стандартів прав, передбачених Конвенцією;
- Уміння виявляти правила, сформульовані Європейським Судом в його рішеннях;
- Здатність знаходити рішення Європейського Суду, застосовні до конкретних фактичних обставин, і навик застосування цих рішень на національному рівні;
- Навичка роботи в команді.

Ціннісні установки

- Повага до себе й інших людей, що ґрунтується на визнанні принципів рівності і гідності людини;
- Бажання і готовність робити висновки з випадків порушення прав людини в своїй спільноті і встановлювати зв'язок цих ситуацій з проблемами прав людини в міжнародному масштабі;
- Бажання і готовність виявляти системні проблеми, що призводять до порушення прав людини, і вживати заходів, спрямовані на їх усунення;
- Готовність вивчати і переймати міжнародний досвід захисту і гарантування прав людини;
- Особиста і професійна прихильність до формування культури прав людини за допомогою підтримки і забезпечення прав людини ненасильницьким шляхом; готовність не залишатися осторонь, коли чийсь права порушуються;
- Прагнення постійно вчитися і здобувати нові знання про права людини для більш ефективних дій, спрямованих на захист цих прав.

IV. Модулі курсу: зміст та тривалість

№	Назва	Форма та тривалість навчання	
		Онлайн модуль	Очний семінар
1.	Вступ до європейської системи захисту прав людини <i>Операційне поняття прав людини; європейська система захисту прав людини і універсальна та регіональні системи захисту прав людини; Європейська Конвенція: правова природа і призначення; Європейський Суд з прав людини: роль, структура, види рішень; підхід Європейського Суду до тлумачення і застосування Конвенції (телеологічне тлумачення, еволютивне тлумачення, текстуальна основа тлумачення, опора на європейський консенсус і т.д.).</i>	Один місяць ¹	2 семінари по 3 дні ²

¹ Кількість учасників – 50 осіб

² Кількість учасників – 25 осіб.

2.	Право не бути підданим тортурам та нелюдському поводженню і право на особисту свободу (ст.ст. 3 і 5 Конвенції) <i>Предмет і межі захисту статті 3 Конвенції; абсолютний характер заборони, передбаченої статтею 3 Конвенції; мінімальний поріг жорстокості; критерії відмінності між тортурами, негуманним і таким, що принижує гідність людини, поводженням; негативні і позитивні зобов'язання за статтею 3 Конвенції; зобов'язання з розслідування обставин катувань / негуманного поводження; взаємозв'язок статті 3 з іншими статтями Конвенції.</i> <i>Предмет і межі захисту статті 5 Конвенції; автономні поняття у статті 5 Конвенції; допустимі випадки обмеження особистої свободи відповідно до пункту 1 статті 5 Конвенції; негайне повідомлення про причини арешту (п.2 ст.5 Конвенції); судовий контроль над досудовим триманням під вартою і право на судовий розгляд упродовж розумного строку (п.3 ст.5 Конвенції); судові гарантії щодо правомірності утримання під вартою (п.4 ст.5 Конвенції); право на компенсацію за неправомірний арешт і утримання під вартою (п.5 ст.5 Конвенції)..</i>	Два місяці ³	3 дні ⁴
3.	Право на справедливий судовий розгляд (ст. 6 Конвенції) <i>Предмет і межі захисту статті 6 Конвенції; загальні гарантії пункту 1 статті 6 Конвенції; право на суд і доступ до суду. Характеристики суду (незалежний, неупереджений, створений на підставі закону) і розгляду (розумний термін, публічний і справедливий характер розгляду); пункт 2 статті 6 Конвенції: презумпція невинності; пункт 3 статті 6 Конвенції: гарантії прав</i>	Два місяці ⁵	3 дні ⁶

³ Кількість учасників – до 35 осіб.

⁴ Кількість учасників – 25 осіб.

⁵ Кількість учасників – до 35 осіб.

⁶ Кількість учасників – 25 осіб.

	<i>обвинуваченого.</i>		
4.	Право на повагу до приватного і сімейного життя (ст. 8 Конвенції) <i>Предмет і межі захисту статті 8 Конвенції; інтереси, захищені статтею 8 Конвенції (приватне життя, сімейне життя, житло, кореспонденція); алгоритм розгляду Європейським Судом справи за статтею 8 Конвенції; «Законність» втручання; правомірні цілі втручання в права, передбачені статтею 8 Конвенції; чинники, які Європейський Суд бере до уваги при вирішенні про те, чи було втручання необхідним в демократичному суспільстві; позитивні зобов'язання держави за статтею 8 Конвенції.</i>	Два місяці ⁷	3 дні ⁸
5.	Право на безперешкодне користування майном (ст. 1 до Протоколу №1 до Конвенції) <i>Предмет і межі захисту статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції; 3 правила, що містяться в статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції; алгоритм розгляду Європейським Судом справи за статтею 1 Протоколу № 1 Конвенції; «Законність» втручання; правомірні цілі втручання; пропорційність втручання; процесуальні гарантії при втручанні в право на повагу власності; позитивні зобов'язання держави щодо захисту власності на підставі статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції.</i>	Півтора місяці ⁹	3 дні ¹⁰

⁷ Кількість учасників – до 35 осіб.

⁸ Кількість учасників – 25 осіб.

⁹ Кількість учасників – до 35 осіб.

¹⁰ Кількість учасників – 25 осіб.

V. ФОРМАТ РОБОТИ В КУРСІ

Курс поєднує дистанційний (онлайн-модулі) і очний (семінари) формати. Семінарські заняття, спрямовані, перш за все, на набуття практичних навичок, проводяться після онлайн-вивчення конкретної теми в оболонці Moodle. Учасники допускаються до участі в очних семінарах за результатами проходження онлайн-навчання.

Кожен онлайн-модуль містить текст інтерактивної лекції, а також пропонує для вивчення додаткові матеріали, які необхідні для виконання перевірочних завдань (тестів, письмових завдань, онлайн-дискусій).

VI. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання в курсі проводиться за накопичувальною системою. Підсумкова оцінка являє собою суму оцінок за виконання завдань в рамках онлайн-модулів.

У кожному з 5 модулів курсу учасник повинен пройти тест, взяти участь в дискусії і виконати письмове оцінюється завдання. Кожне з цих завдань оцінюється за 10-бальною шкалою, при якій:

10 – відмінно	7 – посередньо	4 – незадовільно
9 – дуже добре	6 – задовільно	3 – погано
8 – добре	5 – слабо	2 – дуже погано
		1 – надзвичайно погано

Дана градація введена для кращої індивідуалізації оцінки. Отримання оцінки від 4 до 1 цієї статті не означає, що учаснику доведеться переробляти завдання або що в підсумку модулів не буде зарахований, оскільки остаточна оцінка за модуль формується з трьох складових (тест, участь в онлайн-активностях, письмове завдання).

Приклад обчислення підсумкової оцінки за модуль:

Тип завдання	Бал	Частка у підсумковій оцінці	
		%	Числовий еквівалент
Завдання 1	4	30	1.2
Завдання 2	7	30	2.1
Завдання 3	9	40	3.6
Підсумкова оцінка			7 ¹¹

¹¹ Результат округлення 6.9

VII. Дипломи/сертифікати за результатами навчання

Після завершення навчання учасникам курсу видаються:

Тип документу	Онлайн навчання	Очні семінари
<i>Диплом</i>	Бал за проходження всіх модулів онлайн-навчання складає не нижче 7 за кожен окремий модуль.	Обов'язкова участь у всіх очних семінарах (за умови підтвердження сертифікатом – дивись умови нижче).
<i>Сертифікат про проходження онлайн-модулів</i>	Мінімальний бал за проходження кожного окремого модулю становить не нижче 5 . Видається після закінчення повного курсу навчання.	-
<i>Сертифікат про участь в окремих очних семінарах</i>	—	Активна участь у відповідному очному семінарі (Окрім семінару Модулю 1), під час якого учасник підтвердив мінімальний рівень знань та навичок за темою. Видається після проходження очного семінару

Курс впроваджується Українською Гельсінською спілкою з прав людини в партнерстві з Освітнім Домом прав людини в Чернігові, Фондом Домів прав людини, Асоціацією розвитку суддівського самоврядування України, а також Львівським національним університетом імені Івана Франка.

Детальна інформація щодо навчального курсу на сайті <https://hrs-course.helsinki.org.ua/>

Контакти організаторів та координаторів навчального курсу:
human_rights_lawyers@helsinki.org.ua